

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties (KOREL),

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de reactie van Staatssecretaris Knops op de vragen die uwerzijds zijn gesteld. In dit schrijven richt ik mij vooral op het aspect "communicatie" (en dan met name de communicatie met de Stataanse bevolking). Uw vragen adresseren dit punt eveneens.

Telkens als de brief momenten aanhaalt waarin iets wordt gecommuniceerd betreft dat immer "informatie", waarmee de Staatssecretaris dus refereert aan een éénrichtingsverkeer vanaf de spreker richting het publiek.

De interventie heb ik van nabij meegemaakt (dat is overigens niet heel moeilijk als je hier woont ;-) en vanaf het begin heeft het mij verbaasd (en geërgerd) dat er nooit eens een vraag werd gesteld. In de zin van "wat vindt de Stataanse bevolking er eigenlijk van?". Zo'n vraag is - vanaf het moment van interventie in februari 2018 - werkelijk nimmer gesteld! Tot op de dag van vandaag niet!

Noot: Ik rapporteer geregeld aan de Tweede Kamer en daarbij plaats ik mijn bevindingen - heel transparant - op een website die ik als mijn "werkplek" beschouw. U kunt zelf desgewenst kennisnemen van mijn bevindingen: <http://www.statia.nu> (met zowel een Engelstalig als een Nederlandstalig deel).

Er is nu al ongeveer tweeënehalf jaar OVER Statianen gesproken en nooit eens MET Statianen. Natuurlijk is er de Maatschappelijke Raad van Advies maar dat is een schaamlap waarachter overleg wordt geveinsd. Deze mensen zijn 'handpicked' verzocht zitting te nemen, ze zijn in elk geval niet gekozen door de Stataanse bevolking. Ik weet niet welke criteria bij dit zoekproces zijn gehanteerd maar ik sluit niet uit dat verwachtingen ten aanzien van "meegaandheid" en "kritiekloosheid" een grote rol hebben gespeeld. Punten die worden ingebracht door deze Raad worden niet vanzelfsprekend geagendeerd; uitsluitend onderwerpen die de regeringscommissaris wil agenderen worden genoemd en een open discussie vindt niet plaats. Notulen werden tot voor kort laat of niet gedistribueerd en dan nog uitsluitend onder de leden van de Raad, de gewone Stataan weet tot op heden niet wat er besproken wordt en kan daar ook niet achter komen via website of Facebook. Dus wanneer de Staatssecretaris u meldt dat de Maatschappelijke Raad is geconsulteerd dan is dat niet een aperte leugen maar het is zonder meer misleidend want van een werkelijke consultatie is immers geen sprake.

De twaalf voorwaarden waaraan moet worden voldaan? Je vindt ze alleen maar terug in documenten van de Regering aan de Kamer; in de informatiestroom (voor zover die al bestaat) vanuit de lokale overheid in de richting van de Stataanse bevolking wordt er met geen woord over gerept. Ik zeg het wel eens zo dat er wellicht sprake was van "bestuurlijke verwaarlozing" maar dat we vanuit die situatie inmiddels "van de regen in de drup" zijn gekomen.

In de meest recente voorlichting (24 juni jl.) werd een filmpje getoond van o.m. dhr. Frits Goedgedrag (voormalig gouverneur van de Nederlandse Antillen, momenteel lid van de Raad van State in buitengewone dienst). Hij gaf aan dat de democratie zoals die in Europees Nederland momenteel bestaat het resultaat is van een ontwikkeling die verscheidene eeuwen heeft geduurd. Om tegen die achtergrond "wonderen" te verwachten in enkele jaren of zelfs enkele decennia, is natuurlijk niet realistisch.

Graag wijs ik u op pagina 42 van (de NL-talige versie van) het rapport van de Commissie van Wijzen (https://www.jhtm.nl/eux/bibliotheek/commissie_van_wijzen/rapport.pdf), en dan met name op de alinea die begint met "Met de ogen van nu..." en de twee alinea's die daarop volgen. Ook hoofdstuk 6 ("Aanbevelingen") beveel ik u van harte aan om nog eens te lezen. De Commissie van Wijzen wijst hierin meermaals op de gevoelens van bevoogding en teleurstelling die op Sint Eustatius aanwezig zijn, voortkomend uit handelen van Nederland (bijvoorbeeld bij de evaluatie door de Commissie Spies van de wetten WolBES en FinBES).

Waar de Commissie van Wijzen veel nuances aanbrengt bij hun ervaringen op het eiland bevelen zij desondanks een interventie aan zoals deze nu ook heeft plaatsgevonden. Tegelijkertijd zou er, aldus de Commissie van Wijzen, ook het nodige schorten aan de wijze waarop Nederland met de Openbare Lichamen omgaat (en dus ook met Sint Eustatius). Het ontbreekt aan een gezamenlijke visie inzake de omgang met de eilanden, alsook een gedeelde besturingsfilosofie, aldus de Commissie.

Als ik deze bevindingen afzet tegen het feit dat er nauwelijks MET de Stataanse bevolking is overlegd, in termen van een "brede maatschappelijke discussie" over "*hoe nu verder*" of "*hoe vinden wij dat Statia er over tien jaar uit zou moeten zien, wat zijn daarbij speerpunten of punten aan de spreekwoordelijke horizon, en wat moeten we daarvoor dan doen*" dan krijgt het begrip "bevoogding" wat mij betreft weer een extra en pijnlijke lading ¹.

Onderaan pagina 3 (let op: alle pagina's zijn genummerd als "5") van de reactie van Staatssecretaris Knops is te lezen dat een discussie over de rol van de Rijksvertegenwoordiger niet nu gevoerd moet worden. Hij noemt het "onwenselijk". *Dat is het natuurlijk helemaal niet*. Als je toch een vorm van "democratie 2.0" gaat installeren, pak dan gelijk de daarbij behorende randvoorwaarden aan. Als één ding duidelijk is, is dat de interventie van Nederland tot op heden bijzonder weinig heeft opgeleverd (in termen van verbetering van het bestuur) en dat de Stataanse bevolking de afgelopen tweeënehalf

---

¹ Overleg MET de Stataanse bevolking zal naar mijn stellige overtuiging en verwachting, zeker in het begin, moeizaam verlopen. Niemand is dat immers gewend. Veel zal gaan over "*neem nu mijn geval...*" in plaats van over gemeenschappelijke zorgen, belangen en ideeën. Ook hier zal een leerproces moeten worden doorlopen. En dat kost tijd. Het is ongetwijfeld dit (tijds)aspect dat de Staatssecretaris - ongeduldig als hij is - er toe brengt om deze fase van volwassenwording het liefst te willen overslaan. Het liefst wil hij zaken *realiseren* in plaats van ervoor te zorgen dat *Statianen (voortaan) zelf*, op hun eigen manier en in eigen tempo, de juiste zaken *gaan realiseren*.

jaar wederom als bevoogdend en teleurstellend heeft ervaren. ***In dat licht bezien zou het dus een belangrijk 'statement' zijn wanneer juist de passages over de Rijksvertegenwoordiger worden geschrapd in voorliggend wetsvoorstel (ze voegen immers niets toe aan de gestelde fasering). Uw interventie bij dit wetsvoorstel zal bij de Statiaanse bevolking het idee geven dat in elk geval een deel van Den Haag - U, de Eerste Kamer - zich de gevoelens van bevoogding van de bevolking aantrekt!***

Wanneer de Staatssecretaris vervolgens het traject van het wetsvoorstel opnieuw moet doorlopen, is er mijns inziens nog alle tijd om stappen te zetten in het herstel van de besturing van Sint Eustatius. Per slot van rekening kon het in januari/februari 2018 ook allemaal heel snel gaan! Het doorgaan van de verkiezingen is immers wel een belangrijke zaak!

Graag rond ik af met een klein voorbeeld hoe een zekere woordkeuze mensen op het verkeerde been kan zetten. Op pagina 3 van de reactie van de Staatssecretaris lees ik dat de bovenwindse eilanden bezig zijn een ferryverbinding op te zetten, en dat de Haagse ministeries hierbij zo nodig ondersteuning leveren. Ik zal niet voor Saba of Sint Maarten spreken maar op Sint Eustatius is dit geluid nog nimmer vernomen, anders dan met de voortgangsrapportage van Staatssecretaris Knops aan de Tweede Kamer (29 mei jl). In werkelijkheid lijkt me hier iets gaande dat in Den Haag is bedacht en nu lokaal wordt "geïnjecteerd". Met wie en in welk overleg dit is besproken is mij niet bekend maar op het eiland Sint Eustatius is dit initiatief zeker niet breed bekend. En of het werkelijk gewaardeerd wordt is mijns inziens nog maar de vraag. Minstens zo belangrijk als een goede verbinding met Sint Maarten wordt het bevonden om goede, directe en betaalbare luchtverbindingen te hebben, onafhankelijk van Sint Maarten ², tussen de drie Openbare Lichamen (Bonaire, Saba en Sint Eustatius). Een hoopgevend rapport daarover - 'Connectiviteit Caribische deel van het Koninkrijk' - ligt al twee jaar onaangeroerd in Den Haag.

Ik wens U vooral veel wijsheid toe.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

---

² Bij orkaan Irma in 2017 werd deze afhankelijkheid alom te, of in elk geval zeer groot bevonden. Bevoorrading van winkels alsook internetverbindingen op Sint Eustatius werden negatief beïnvloed als gevolg van veel schade op Sint Maarten. Naarmate de tijd verder verstreek is dit argument steeds minder belangrijk bevonden en op de achtergrond geraakt. Op dit moment is de afhankelijkheid van Sint Maarten wederom zeer groot, net als voorheen. *Tot bij een volgende orkaan...* dan zal dit argument vast wel *even* prioriteit krijgen...